

Krever nettutbygging planøkonomi?

- Norsk og europeisk perspektiv

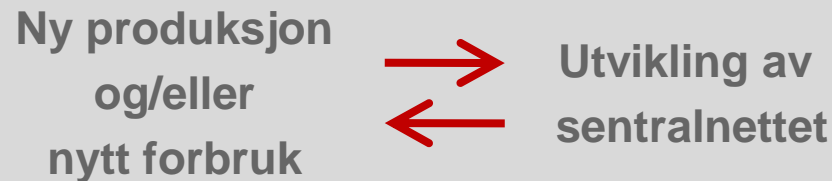
Norges Energidager, 15. oktober 2009
Konserndirektør Gunnar G. Løvås
Divisjon Utvikling og Investering

Høna eller egget?

Hentet fra Aftenposten – tegneserie: Wulffthaler

Samspill nett – produksjon/forbruk krever koordinering...

- ❖ Mangelfull koordinering av nett og produksjons/forbruk kan lede til dårlig ressursutnyttelse og samfunnsøkonomiske tap
  - Etablering av større industri kan ofte realiseres raskere enn en ny linje i sentralnettet
  - Nettløsningen må være på plass ikke senere enn nytt forbruk/produksjon
  - ...men vi kan ikke bygge nett som ikke blir brukt
- ❖ Riktig lokalisering viktig for samfunnsøkonomien

...og koordineringsutfordringen øker fremover

- ❖ Stor satsning på ny fornybar kraft vil kreve økt overføringskapasitet
  - Grønne sertifikater → teknologi- og lokaliseringsnøytralt
  - Fornybardirektivet – og implementering i Norge
  - Kort tid til 2020

- ❖ Tilknytningsrett for ny kraftproduksjon
  - ”Om lov om endringer i energiloven” (Ot.prp. nr. 62) gir rett til nett-tilknytning dersom produksjon og nett samlet er samfunnsmessig rasjonelt
  - Nettselskapet må investere dersom det ikke er ledig kapasitet i nettet

- ❖ Stor usikkerhet om hvilke nye produksjonsprosjekter som blir realisert
  - For at nett skal være på plass betinger dette at kundene kontakter Statnett i god tid

Planorienterte virkemidler for å sikre helhetlig planlegging

- ❖ Planer for nettutvikling – nasjonalt og regionalt
- ❖ NVEs konsesjonsprosesser for kraftledninger
- ❖ NVEs konsesjonspolitikk for ny kraftproduksjon
  - Nettbegrensninger må tas hensyn til i tildelingen av nye konsesjoner
  - Regionalt samordnet konsesjonsbehandling
- ❖ ENOVAs støtteordninger
  - Uklart hvilken rolle dette vil spille i lys av svensk-norsk sertifikatmarked
- ❖ Plan for Utbygging og Drift (PUD) for petroleumsrelatert forbruk

Markedsmessige/økonomiske virkemidler for lokalisering

Utgangspunkt:

Markedspriser sikrer balanse i kraftmarkedet – og investeringer i kapasitet

Statnetts økonomiske virkemidler for lokalisering:

Marginal- tapsleddet

- Lokaliserings-
signaler

Prisområder

- Lokaliserings-
signaler

Nettbegrunnet innfasings- tariff

- Redusert tariff for
gunstig plassering
av ny produksjon
og nytt forbruk
- For eksempel ny
produksjon i Midt-
Norge

Anleggs- bidrag

- Forslag til endring i
forskriften åpner for
anleggsbidrag i
maskete nett

Nettutviklingsplanen er vår viktigste kanal for å kommunisere våre planer og aktiviteter til omverden

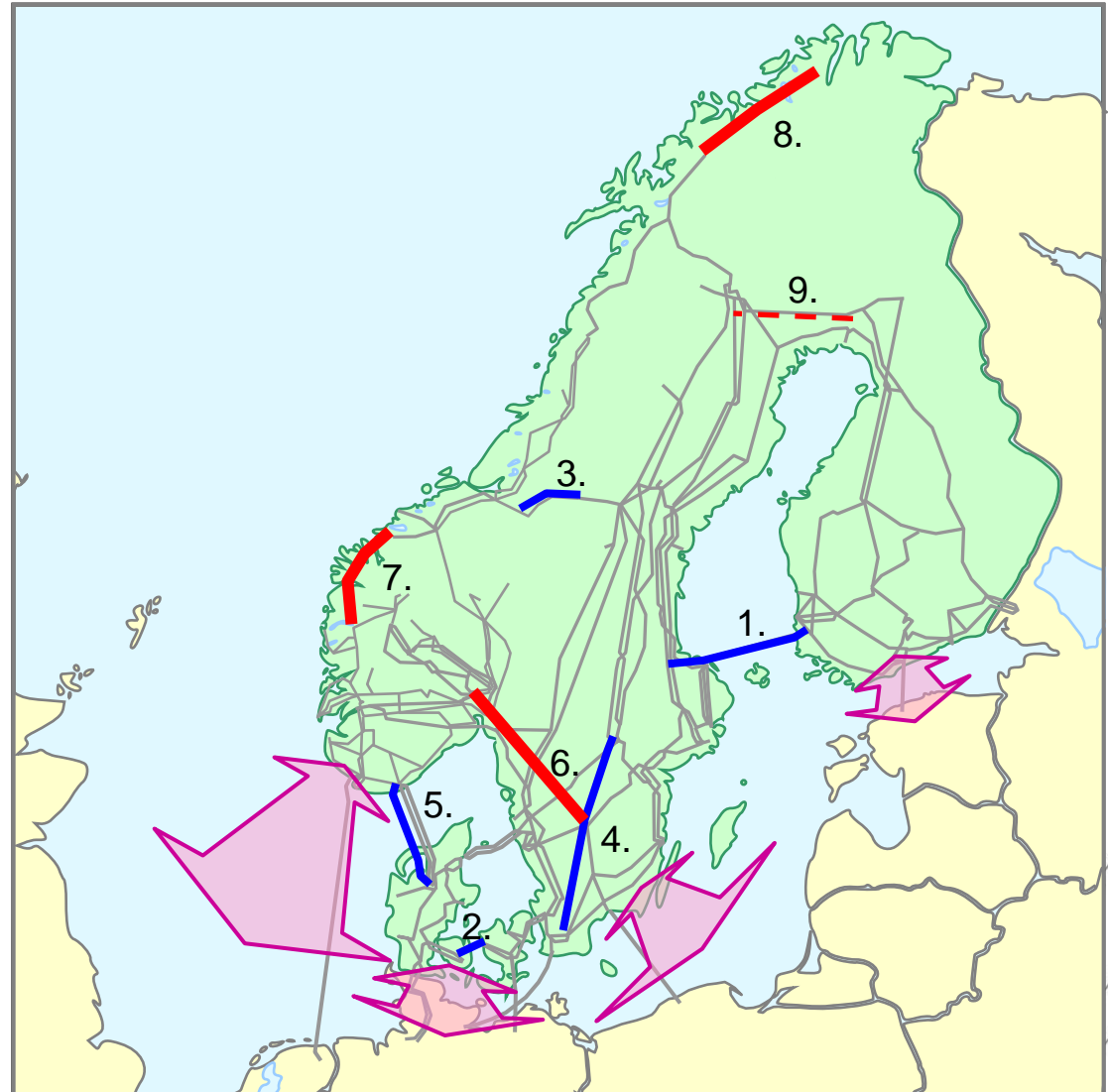
- ❖ Identifiserer nettanlegg det kan være samfunnsmessig rasjonelt å bygge – sett i lys av mulige utviklingstrekk de nærmeste 15-20 årene
- ❖ Planutfordringen håndteres gjennom:
  - Scenariometodikk
  - Opsjonsbasert planlegging
  - Investeringer under usikkerhet
  - Avtaler med nye kunder

Nordisk samarbeid:

- Prosjekter for å styrke det nordiske nettet

<p>— Projects proposed by Nordel in 2004</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Fenno-Skan 2 2. Great Belt 3. Nea - Järpströmmen 4. South Link* 5. Skagerrak IV
<p>— Proposed new internal reinforcements 2008</p>
<ol style="list-style-type: none"> 6. SouthWest Link* 7. Ørskog - Fardal 8. Ofoten - Balsfjord - Hammerfest 9. Sweden - Finland (needs further studies)
<p>↔ Possible new external connections</p>

* Combined in the SouthWest-link

Europeisk plansamarbeid erstatter det nordiske

Nordens "Nordic Grid Masterplan"

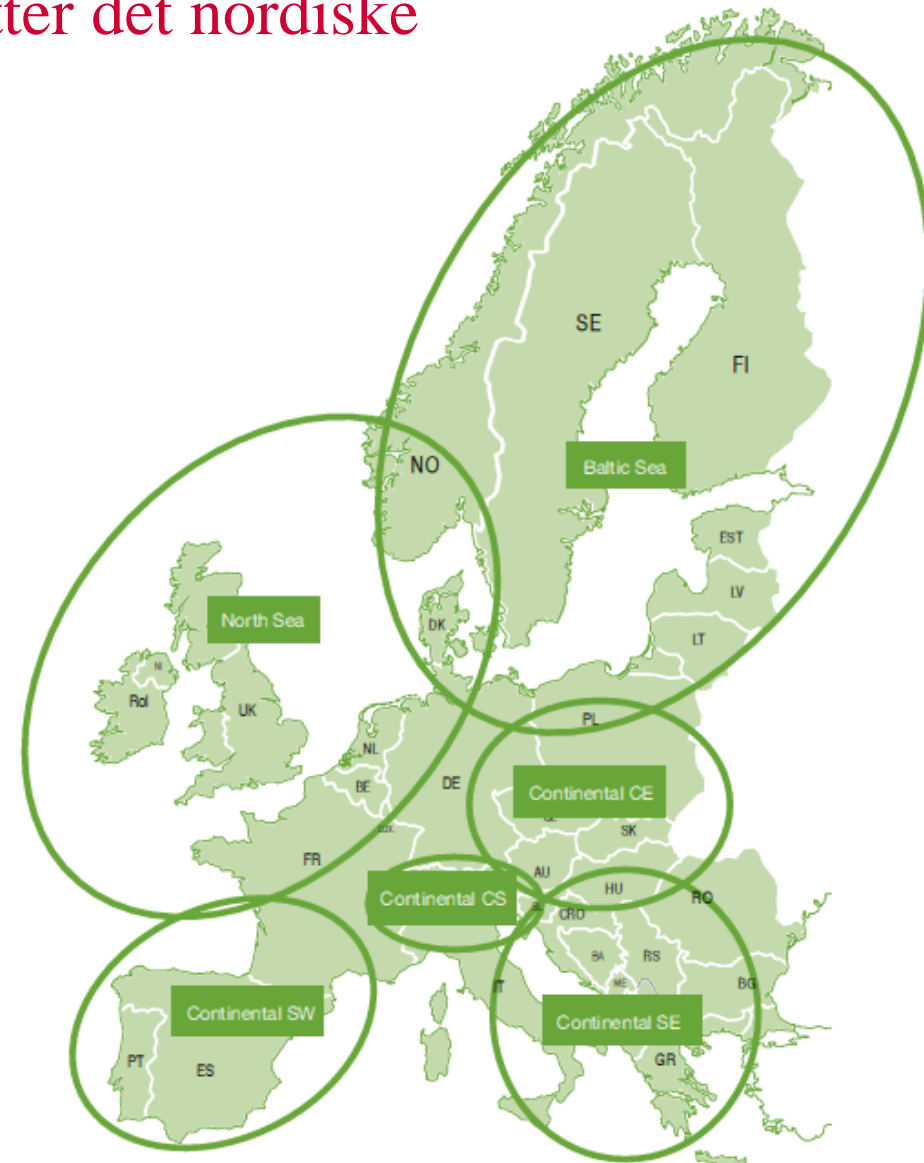

ENTSO-E*, hvor vi deltar i:

- North Sea area (inkl offshore)
  - Baltic Sea area
- 10 year network development plan

+

Svensk-norsk nettutviklingsplan

*: European Network of Transmission System Operators for Electricity (dannet desember 2008)
19. oktober 2009

FIGUR 1.5: Organisering av ENTSO-Es planområder

ENTSO-Es ”10 year network development plan”

- første utgave vil foreligge juni 2010

→ *A vision for the future European High Voltage grid*

“Derived from reasonable needs of system users”:

- A generation adequacy outlook (5/15 years)
- A modeling of integrated networks
- Assessment of future power flow patterns, investment projects and gaps (“transmission adequacy”)
- A review of barriers to increase capacities

En ikke-bindende plan – oppdateres hvert annet år

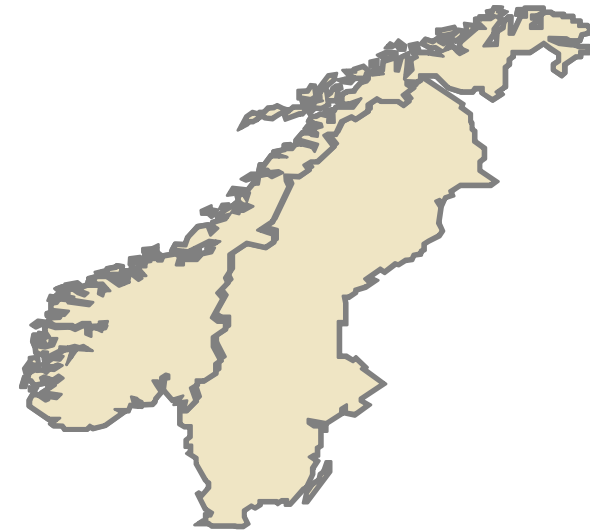
- Store forventinger fra EU; – planen er et krav iht EUs 3. elmarkedsplan

Tidsplan:

- Vinter 09/10: Utkast, samt uformell konsultasjonsprosess
- Vår 10: Formell konsultasjonsprosess
- Juni 10: Første utgave offentliggjøres

Svensk-norsk nettutviklingsplan

- ❖ Kraftsystemene i Sverige og Norge er og vil være tett integrert
  - Mange av de samme utfordringene for kraftnettet
- ❖ Et tettere samarbeid mellom Statnett og Svenska Kraftnät innledet etter at Nordel ble avviklet
- ❖ Ett av satsingsområdene er en egen svensk-norsk nettutviklingsplan
- ❖ Målsetningen er at den første svensk-norsk nettutviklingsplanen skal utgis i første halvår 2010
  - Og være et supplement til den nasjonale og den nasjonale planene
- ❖ Den svensk-norske planen vil bygge på selskapenes planer og felles analyse, og vil bli brukt inn i plansamarbeidet i ENTSO-E

Krever nettutbygging planøkonomi?

Svaret er JA:

- ❖ Det trengs en "usynlig" hånd for å sikre rasjonell utvikling av totalsystemet i den kommende kraftutbyggingsepoken

Norge:

- ❖ Soria Moria II sier at "regjeringen vil styrke Statnetts rolle som tilrettelegger mellom store forbrukere av kraft, nettbygging og produksjon"

Europa:

- ❖ EU krever bedre planlegging og styrket samarbeid

Takk for oppmerksomheten!